

ДЕПАРТАМЕНТ КУЛЬТУРИ
ВИКОНАВЧОГО ОРГАНУ КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
(КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ)

ПУБЛІЧНА БІБЛІОТЕКА ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
Відділ науково-методичної роботи

Для підвищення кваліфікації
бібліотечних працівників

Традиції та інновації в методичній діяльності бібліотек

ДАЙДЖЕСТ

Київ -2014

Сучасним бібліотекам потрібна активна методична допомога в освоєнні нових технологій обслуговування користувачів, стратегічного та проектного планування, в розробці нормативно-регламентуючої документації, маркетингових та багатьох інших нововведень. На методистів сьогодні покладена важлива професійна роль - сприяти сталому розвитку бібліотек і нарощуванню їх кадрового потенціалу.

Безсумнівно, освоювати бібліотечним фахівцям інноваційні форми у своїй роботі і потрібно, і важливо. Адже майбутнє бібліотек багато в чому залежить від нинішньої ефективності роботи. У першу чергу необхідно освоювати і впроваджувати комп'ютерні технології в методичну діяльність для оперативного надання консультативної та практичної допомоги бібліотекарям, а також покращання якості процесу безперервної освіти бібліотечних кадрів.

Дайджест підготовлено на основі матеріалів фахових видань та Інтернет-ресурсів з питань методичної діяльності бібліотек. Вміщені публікації розкривають нові можливості діяльності методичних служб у цьому напрямі.

Короткий виклад змісту документів приводиться у зворотній хронології років публікації.

Видання адресоване спеціалістам бібліотечної справи, методистам, усім, хто працює у напрямі підвищення фахового рівня працівників бібліотек.

Упорядники: Іщук Н. В.

Орлова Т. В.

Відповідальна за випуск: Рабій О. В.

Телефон для довідок: 486 00 85

©Публічна бібліотека імені Лесі Українки для дорослих м. Києва, 2014

Из чего состоит обучающий модуль

Вера Баширова

Методична діяльність Пензенської обласної бібліотеки визначається загальними тенденціями розвитку бібліотечної справи, вимогами регіону і здійснюється для ефективного функціонування муніципальних бібліотек. Актуальними напрямками роботи Обласної бібліотеки ім. М.Ю. Лермонтова є забезпечення методичної підтримки бібліотек краю відповідно до довгострокової цільової програми "Культура Пензенської області на 2009 - 2013 рр." та розвиток системи безперервної професійної освіти бібліотекарів регіону. Цим цілям служить щорічна регіональна програма "Творчість. Якість. Результат".

Провідні методисти Обласної бібліотеки складають навчальні модулі за напрямками діяльності для фахівців усіх рівнів. Програма передбачає побудову модульної системи навчання на основі пріоритетних напрямків.

Кожен модуль складається з теоретичного і практичного блоків (конкурси, практичні тренінги, ділові ігри, виконання тестових завдань, участь в анкетуванні і т. д.)

Заняття проводяться у формі відкритих лекцій, виїзних семінарів, майстер-класів, конкурсів професійної майстерності в рамках Книжкового фестивалю "Відкритий світ бібліотек", засідань за круглим столом, акцій, участі в Днях культури в районах області.

У програму навчальних заходів входять відеотренінги, електронні презентації, демонстрації відеороликів про діяльність бібліотек Москви та інших регіонів, інші матеріали. Пензенська обласна бібліотека є ресурсним центром для всього регіону. Вона стимулює професійну активність колег, залучає їх до мережевої взаємодії.

Успішно реалізується проект Міжрегіональна школа бібліотечного співробітництва "СУР" ("Сприяння. Успіх. Розвиток").

У 2012 році у Пензенській обласній бібліотеці пройшов семінар-тренінг «Бібліотека - центр місцевого співтовариства: діяльність з просування читання».

У програмі тренінгу знайшли відображення як практичні, так і теоретичні аспекти бібліотечної роботи, спрямованої на розвиток технологій з просування читання. Учасникам були запропоновані презентація "Просування читання: діяльність публічної бібліотеки", нові Інтернет-ресурси. Для придбання навичок отримання та переробки інформації, перетворення її у власне знання, бібліотечні фахівці взяли участь в інтелектуальній зарядці "Згадуючи професію" за методом раціонального читання і письма.

Професійні тури - одна з дієвих форм підвищення кваліфікації. Вони стають справжньою школою спілкування, сприяють впровадженню інновацій в практику і зростанню престижу бібліотек.

Бібліотека є професійним майданчиком проведення Щорічного міжрегіонального засідання за круглим столом "Методична діяльність регіональної бібліотеки в сучасних умовах".

У роботі заходу беруть участь керівники та спеціалісти багатьох бібліотек Росії. На засіданнях обговорюються питання діяльності бібліотек в сучасних умовах та багато інших важливих проблем методичної діяльності бібліотек.

Учасники дійшли єдиної думки про необхідність розробки типової системи нормативно-правових документів, що забезпечують ефективну організацію та здійснення методичної діяльності центральної бібліотеки території. Професійним ядром такої системи документів може стати "Керівництво (Положення) про методичну діяльність центральної бібліотеки».

Бібліотека. – 2013. - № 4. – С. 18-20.

Единство трёх «К»: компетентность, креативность, контактность

Татьяна Плохотник

Активна полеміка навколо методичної діяльності призвела до низки аналітичних публікацій, що доводять її значимість. У статті автор виводить три складові успіху професійної діяльності методиста бібліотеки для дітей: компетентність, креативність, контактність. Його безпосередні завдання:

- вчити (головне, розуміти - чого і як: тут без компетентності та контактності не обійтись);
- бачити перспективу, бути готовим до змін і вести до них інших (креативність);
- вести роботу з вибудовування позитивного іміджу бібліотеки та позитивного настрою в колективі (для чого необхідні всі три якості).

Чи повинен методист бібліотеки брати участь в обслуговуванні користувачів? Так, бо саме робота дає стимул креативному мисленню. Важко, не спілкуючись з читачами, винайти, придумати щось інноваційне. Так, у спілкуванні з читачами було виявлено коло їх інтересів і пріоритетів. Регулярні зустрічі дозволяють проводити бліц – опитування та анкетування. Саме школярі наштовхнули працівників на думку про проведення різних розважальних шоу. Було проведено пізнавально-розважальне шоу «Кумири і шанувальники». Найбільш популярним у молодіжному середовищі став музично-танцювальний напрямок. Команда хлопчиків від 10 до 16 років стала соціальним партнером бібліотеки у проведенні заходу: спільно розробляли сценарій, підбирали інформацію про історію танцю та відеопрезентацію. Зустріч дала старт роботі клубу любителів сучасної музики для старшокласників та цілому ряду великих свят, організованих в стилі шоу-програм та презентацій читацьких талантів.

Третє «К» - контактність. Ефективність роботи бібліотеки багато в чому залежить від атмосфери в колективі. Методисту дуже допомагає вміння контактувати з абсолютно різними по характеру людьми, знаходити з ними

спільну мову. Як доказати колегам, що твої «безумні» ідеї заслуговують на увагу і варті перетворення в життя? Як зробити зауваження і не образити старшого колегу? В цьому допомагає життєвий досвід, що приходить з роками: методисти вчать все життя і деколи у свого ж колективу.

Методисту доводиться вчитися більше, ніж іншим, шукати, накопичувати ідеї, щоб потім самому генерувати їх, втілюючи в життя, і вчити інших.

Библиотека. - 2012. - № 6. – С.73-77.

**От замысла к воплощению:
деятельность центра по развитию специалистов**

Валентина Лавриненко

Науково-технічна бібліотека Білгородського Державного технологічного університету ім. В. Г. Шухова пріоритетним напрямком бібліотечної діяльності вважає професійний розвиток фахівців. Для його успішної реалізації функціонує Центр професійного розвитку фахівців бібліотек. Склалася власна практика навчання: семінари-практикуми, майстер-класи, творчі майстерні, Дні інформації, що дають прекрасну можливість обговорити наболілі проблеми, вислухати думки колег, порівняти свою діяльність з досвідом інших.

Бібліотекарі давно зійшлися в думці, що якісна реклама існує не тільки для залучення користувачів, але і для створення позитивного іміджу бібліотек. На цю тему було проведено обласний семінар-практикум "Роль реклами в маркетинговій діяльності бібліотек". У програмі семінару - обговорення існуючого досвіду роботи, консультація з використанням мультимедійної презентації, тематичні огляди публікацій та інтерактивні ігри. Цікавим був виступ головного бібліотекаря науково-методичного відділу «Використання рекреативних форм роботи в бібліотеці навчального закладу як метод її просування в студентське середовище». Бібліотекар розповіла про організацію куточка інтелектуального відпочинку, де в перервах між читанням навчальної літератури студенти за чашкою кави можуть пограти в шашки, шахи, розгадати кросворди, поспілкуватися з друзями. Також було представлено цікаву форму реклами бібліотечної виставки – відеоролик. У ході ігор слухачі оволоділи прийомами і методами складання ефективних рекламних оголошень, буклетів, флаєрів, листівок. Велику допомогу керівникам надав навчальний семінар "Планування та звітність бібліотеки Ссуза". Сьогодні звіт - це не лише перелік заходів, проведених за рік, але й аналіз успіхів і недоліків, виявлення нових форм роботи. Семінар завершився нагородженням переможців конкурсу на розробку кращого бібліографічного посібника малої форми, оголошеного на початку року. Під час його проведення вирішувалися завдання реалізації творчого потенціалу бібліотечних працівників і формування бібліографічної культури користувачів.

Проведення просвітницьких заходів, за визнанням ряду бібліотекарів, одне з найскладніших, але цікавих напрямків, оскільки передбачає широкий простір для творчості та фантазії. Бібліотекарі вирішили організувати майстер-клас на тему "Бібліотечний захід - від задуму до втілення". Розбору піддалися різноманітні форми заходів: діалогові, ігрові та рекламно-інформаційні. Розглядалися відмінності між читацькою конференцією, літературним вечором і прем'єрою книги. На консультаціях викладалася поетапно методика підготовки та проведення бібліотечного заходу - від вибору теми до проведення підсумків роботи. Для закріплення матеріалу була запропонована рольова гра. Розбившись на групи, учасники розробляли проекти заходів певної теми з обов'язковим зазначенням мети, форми, читацького призначення, структури зустрічі, проведенням рекламної кампанії. У підсумку вийшли цікаві проекти з інноваційними знахідками.

На нарадах, присвячених підсумками роботи за рік, поряд з аналізом виконаної роботи акцентується увага на успіхах і досягненнях. Значна частина нарад супроводжується показом електронних презентацій, досвідом підготовки заходів, цільова установка яких - підвищити культуру усного мовлення студентів, познайомити зі звичаями і традиціями російського народу. Юнакам і дівчатам пропонувалася не тільки теоретична частина, а й виконання практичних завдань, тестів, тренінгів, що активізують пізнавальну діяльність, формують комунікативно-мовленнєві вміння.

До кожної зустрічі співробітники науково-методичного відділу оформляють бібліотечну виставку "Служба методиста".

Бібліотекарі зробили висновок, що заняття в їх Центрі "заряджають" співробітників впевненістю у власних силах і дозволяють позитивно впливати на репутацію бібліотек середніх спеціальних навчальних закладів.

Библиотека – 2012. - № 5. – С. 71-72.

Блог методиста як інструмент для професійного розвитку бібліотекарів та впровадження бібліотечних інновацій

О. Романюк

Активна професійна позиція бібліотекаря залежить, передусім, від його компетентності: поінформованості, обізнаності з сучасними тенденціями. Але цього непросто досягти; не усі публічні бібліотеки мають доступ до мережі Інтернет, а фахові періодичні видання, котрі стають найпершим джерелом поінформованості бібліотекарів, або неможливо передплатити через фінансові проблеми, або надходять нерегулярно, тобто вони є досить ненадійним каналом для розвитку професійної компетенції. Водночас, відповідно до сучасних вимог, підвищення кваліфікації повинно мати випереджувальний характер

У 2008 р. IFLA представила список необхідних програм, що їх мають освоїти сучасні бібліотекарі для того, щоб якісно обслуговувати молодь, яка відвідує публічні бібліотеки. Це вміння вести блоги, спілкуватися в чаті, соціальних мережах (Facebook, MySpace), твіттері (Twitter), використовувати

хостинги зображень (Flickr, Picasa), музику та аудіо, створювати тексти і презентації, здійснювати підписку новин (RSS), обмінюватися презентаціями (Slideshare) і т. ін.

Традиційно методичне забезпечення діяльності публічних бібліотек м. Києва здійснюється за допомогою комплексу форм методичної роботи: семінарів, навчально-практичних занять, групового та індивідуального консультування. Вивчається та поширюється найкращий досвід зарубіжних і вітчизняних бібліотек шляхом підготовки методичних посібників, інформаційних листків. Двічі на рік видається бібліографічний бюлетень «Професіонал». Електронні версії цих видань виставляються на сайті Публічної бібліотеки імені Лесі Українки в розділі «Методичні матеріали». Для розміщення документів у цьому розділі існують певні вимоги: це має бути повноцінне видання, оформлене з дотриманням усіх правил, з передмовою, змістом і т. ін. у форматі документа Word. Видання таких посібників закладається у план роботи відділу, і на їх підготовку відводиться час відповідно до певних норм. Усе це деякою мірою може позначатися на актуальності таких матеріалів, тоді як нинішній надзвичайно динамічний світ навколо нас потребує оперативного реагування на зміни як у суспільстві, так і у тенденціях розвитку бібліотек. Отже, виникла потреба у пошуку нових шляхів здійснення методичної діяльності, тому автор статті вирішила самотужки створити бібліотечний блог. Саме з кліку на кнопку «Створити блог» і розпочалася історія блогу «Методична служба публічних бібліотек Києва» (<http://olga-methodlibkyiv.blogspot.com/>).

Чи полегшує ведення блогу життя методисту? Однозначно ні. Кожен допис вимагає часу на осмислення, на підготовку гаджетів, відстеження та реагування на коментарі. До того ж будь-який блогер прагне, щоб його дописи читало якомога більше відвідувачів. А це потребує додаткової роботи з просування матеріалів блогу в соціальних мережах, зокрема у Facebook. Тоді чому доцільно займатися цією роботою?

По-перше, блог допомагає оперативно донести до колег певні рекомендації, обговорити аспекти діяльності й проблеми, продемонструвати нове та краще, обмінятися матеріалами і корисними посиланнями.

По-друге, блог допоміг автору знайти багато друзів та однодумців за тисячі кілометрів, з якими підтримуються зв'язки. Вихід із професійної й географічної ізоляції вдалося знайти передусім у блогосфері.

По-третє, вести блог – це цікаво. Блог постійно стимулює до освоєння нових сервісів. Потреба в донесенні інформації в різних її формах спонукала до поступового оволодіння різними налаштуваннями. Для навчання автор використовує відеоуроки, що їх пропонує Інтернет, запитує більш досвідчених блогерів у Facebook чи читачів блогу. Вбудовані в блог rss-потоки дають можливість оперативно відстежувати оновлення матеріалів на блогах як київських публічних бібліотек, так і інших, що є цікаво у професійному плані. Значною мірою економить час для ознайомлення з новинами Google, що стосуються діяльності бібліотек, зокрема публічних, доданий на блог гаджет новин.

Четвертою причиною доцільності ведення блогу є те, що його матеріали завжди стануть у нагоді, коли, наприклад, виникне потреба у терміновій підготовці публічного виступу. Його успіх, зацікавленість аудиторії забезпечить демонстрація візуальних матеріалів: фотографій, відеофільмів, презентацій.

Регулярне висвітлення найбільш актуальних проблем, перспективних форм і методів бібліотечної роботи помітно впливає на розвиток окремих напрямів діяльності, на творчий пошук, ділову ініціативу і впровадження інновацій.

При написанні статей для блогу автор віддає перевагу темам, що мають практичне значення для бібліотекарів і стимулюють до дії. Якщо це досвід бібліотек зарубіжних країн, то враховуються можливості для його застосування в умовах українських реалій. Значна увага приділяється кращому досвіду роботи бібліотек Києва (кожна п'ята публікація), адже будь-яка з них має свої сильні напрями діяльності, варті уваги.

Також контент блогу включає: відомості про події літературно-мистецького життя, що відбуватимуться найближчим часом; підготовлені на запити колег довідки та індивідуальні консультації з окремих питань, котрі можуть бути корисними й іншим бібліотечним фахівцям; ключові слова, за якими шукачі інформації в Інтернеті потрапляють на блог; актуальну і корисну інформацію з Інтернету й фахових періодичних видань.

Кількість переглядів публікацій також є орієнтиром при виборі тематики дописів.

Сьогодні переді автором блогу стоять кілька завдань. По-перше, сприяти виробленню у колег звички заходити на ресурс регулярно. По-друге, викликати бажання прокоментувати певні матеріали, стати учасником обговорення на форумі.

Автор статті багато працює над тим, аби розміщувані матеріали викликали резонанс у професійному співтоваристві, ставали приводом для налагодження зворотного зв'язку з читачами блогу, закликає приєднуватися до спільноти блогерів.

Бібліотечна планета. – 2012. - № 2. – С. 18-20.

Основні напрями методичної діяльності Попільнянської ЦРБ

З. Димарчук

Важливим аспектом покращання методичної роботи є людський фактор, тобто прагнення самих працівників бібліотек до вдосконалення, оволодіння сучасними знаннями та навичками, творчий підхід до вирішення виробничих проблем, а також готовність до спілкування з людьми різних вікових категорій, соціального статусу, освіти. На цих засадах будується діяльність організаційно-методичного відділу Центральної бібліотеки (ЦБ) ЦБС Попільнянського району Житомирської області.

Одним із пріоритетів у методичній роботі є сприяння підвищенню кваліфікації бібліотекарів.

Досвідчені працівники ЦБ як організаційно-методичного центру сприяють підвищенню професіоналізму персоналу. Особлива увага приділяється масовій та індивідуальній роботі, рекламуванню послуг, наочній популяризації книжкових і періодичних видань. Теми й форми навчання працівників сільських книгозбірень заздалегідь продумуються, обговорюються, узгоджуються. Це дозволило створити цілісну, багатоаспектну систему підвищення кваліфікації бібліотекарів. Перш за все, вона передбачає повне охоплення фаховою підготовкою та перепідготовкою всіх груп і категорій працівників залежно від освіти, стажу і досвіду роботи. Для розширення й поглиблення професійних знань застосовується диференційований підхід, при цьому особлива увага приділяється новим співробітникам. Отже, система підвищення кваліфікації бібліотекарів має кілька напрямів:

- адаптаційний (для бібліотекарів, які щойно розпочали свій трудовий шлях);
- початкової професійної підготовки (для тих, хто не має спеціальної освіти);
- професійного розвитку фахівців (передбачає участь у семінарах, творчі відрядження до сільських книгозбірень);
- методичний (проведення відповідних заходів на базі окремих бібліотек);
- загальноосвітній (відвідання музеїв, творчі поїздки за межі області тощо).

Безперервна освіта має бути обов'язковою складовою способу життя фахівців, а поєднання традиційних форм із творчими новаціями сприятиме більш успішному підвищенню кваліфікації. Хороші напрацювання є в Школі молодого бібліотекаря, що діє при ЦБ. Тут ефективною формою навчання показали себе практикуми, розраховані на молодих фахівців або осіб, котрі не мають відповідної освіти і досвіду роботи. Як засвідчила практика, навчання є більш дієвим тоді, коли воно проводиться на базі бібліотеки-філії. На такі заходи приходять представники органів місцевого самоврядування, що дозволяє відчувати їхню увагу до бібліотек і готовність до співпраці. Ефективність цих заходів вивчається методичною службою. З метою обговорення важливих виробничих питань практикується й організація та проведення засідань за круглим столом, використовуються різні форми ситуаційно-проблемного навчання – ділові ігри, аналізування конкретних ситуацій. При цьому обов'язково відбувається колективний обмін досвідом. Бібліотекарі також беруть участь у семінарах, організованих обласними бібліотеками. Працівники ЦБ прагнуть знайти сучасні й ефективні форми підвищення кваліфікації, серед яких, зокрема, конкурси професійної майстерності, що стимулюють творчу і професійну активність бібліотекарів, майстер-класи.

Важливим аспектом діяльності організаційно-методичного відділу ЦБ є участь у проведенні соціокультурної, краєзнавчої роботи. Готуються методичні матеріали для бібліотек на допомогу участі в різноманітних творчих конкурсах (районному – «Поезія – це завжди неповторність, якийсь

безсмертний дотик до душі», всеукраїнському – «О, мово моя, душа голосна України» та ін.).

З метою вшанування учасників другої світової війни, популяризації серед молоді досі невідомих сторінок історії цього періоду працівники організаційно-методичної служби доклали чимало зусиль для вдалого проведення районного героїко-патріотичного дійства до Дня партизанської слави, а також достойного представлення бібліотеки на обласному конкурсі «Доторкнутися серцем до подвигу». Проведено також велику роботу зі збирання матеріалів до книги пам'яті жертв Голодомору 1932–1933 рр. Районний методичний центр надавав допомогу в доборі краєзнавчих матеріалів, популяризації кращих книг із вітчизняної історії, в організації виставок народних умільців при підготовці до цікавого історичного дійства «Паволоцька толока», що відбулося в с. Паволоч – колишньому полковому містечку.

Краєзнавство – це «не данина моді, а бажання зберегти для нащадків те, що зближує людей різних поколінь. Зібрані краєзнавчі матеріали ввійдуть до ілюстративного альбому «Чарівна Житомирщина» та до книги пам'яті «Переможці». До послуг бібліотечних фахівців – методичні матеріали, які готує методист ЦБ. Протягом багатьох років вони затребувані спеціалістами і дуже допомагають їм у роботі. Це, зокрема, сценарій літературно-музичного вечора до 115-ї річниці від дня народження М. Рильського, методичні розробки «Форми масової та індивідуальної роботи в бібліотеці», «Організація довідково- бібліографічного апарату в бібліотеці», «Тематичне розмаїття книжкових виставок» та ін. Така форма роботи, як виїзди, теж активно практикується методичною службою ЦБ. Під час відвідання бібліотек не лише вивчається їх діяльність, а й надається консультативна і практична допомога, спрямована на оволодіння персоналом передовими методами роботи.

Бібліотечна планета.- 2012.- № 3.- С. 30-32.

Відображення методичної діяльності публічних бібліотек в українському сегменті Інтернету

О. Білик

Широке використання бібліотеками інформаційних технологій та Інтернету відкриває перед ними нові можливості у здійсненні методичних функцій. Основна суть методичної роботи сьогодні полягає в управлінні змінами.

Ефективність методичної роботи з упровадження інформаційних технологій значною мірою залежить від стану комп'ютеризації бібліотек та розвитку бібліотечного Інтернет-сегменту.

Регіональні бібліотеки – методичні центри мають максимально використовувати можливості своїх сайтів для відображення методичної роботи.

У НПБУ – головному методичному центрі мережі публічних бібліотек України – з 2004 року діє методичний сайт «Бібліотечному фахівцю» (<http://profy.nplu.org/>). Супровід та оперативне інформаційне поповнення його розділів забезпечують фахівці відділу наукового аналізу та розвитку бібліотечної справи Бібліотеки. Контент сайту практично є віртуальним відображенням різноманітних складових методичної роботи і охоплює широке коло питань бібліотечної діяльності та суміжних сфер. Ресурси сайту зорієнтовані на інформування бібліотечних фахівців та надання їм консультативної підтримки при вирішенні проблем практичної роботи бібліотек.

Також у статті розглянуто регіональні веб-сайти з точки зору реалізації їхньої методичної функції як однієї з головних у діяльності регіональних бібліотек, а також сприяння успішному функціонуванню книгозбірень мережі.

З переглянутих 23 сайтів обласних універсальних наукових бібліотек 12 – містять спеціальні розділи, призначені фахівцям.

Харківська державна наукова бібліотека (ХДНБ) ім. В. Г. Короленка (<http://www.library.kharkov.ua>) опікується публічними бібліотеками Східного регіону. На її сайті створено розділ «Колегам-бібліотекарям».

Вдало організовані розділи для бібліотечних фахівців Луганської ОУНБ ім. О. М. Горького «Колегам», Донецької ОУНБ ім. Н. К. Крупської «Науково-методична робота».

У статті зроблено спробу проаналізувати структурованість методичних матеріалів, їхнє наповнення та актуалізацію на сайтах обласних бібліотек.

Традиційними є інформаційні сторінки, що відображають події та новини бібліотечного життя країни і регіону.

Спеціальний блок для бібліотекарів на сайті Луганської ОУНБ ім. О. М. Горького (<http://www.library.lg.ua/rus/index.php>) відкриває сторінка «Луганщина бібліотечна».

Більшість регіональних книгозбірень з метою правового забезпечення діяльності бібліотек вважають за доцільне створювати на своїх сайтах розділи «Офіційні документи», де представляють основні регламентуючі законодавчі та нормативні акти.

Соціологічні та наукові дослідження бібліотек є підґрунтям для розроблення методичних рішень і важливим аналітичним матеріалом, що у нових ракурсах доповнює бібліотечну статистику. Варто відзначити розділ «Науково-методична робота» сайту Донецької ОУНБ ім. Н. К. Крупської, де розміщено електронні версії інформаційних довідок за даними проведених розвідок.

Бібліотечні сайти надають нові можливості для виявлення та розповсюдження кращого досвіду, налагодження діалогу між фахівцями бібліотек різного рівня. Ряд обласних бібліотек використовують різні форми дистанційного обміну досвідом: електронні конференції, форуми, віртуальні круглі столи. Бібліочат «Час професійного спілкування»; віртуальний

круглий стіл «Сучасні аспекти популяризації творчості М. Гоголя в бібліотеках» було організовано Донецькою ОУНБ ім. Н. К. Крупської.

Багаторічні архіви повнотекстових електронних версій власних видань представлено на сайтах восьми ОУНБ. У масивах методичних матеріалів, розміщених на сайтах, особливий інтерес становлять ті, що узагальнюють багаторічний досвід роботи. Наприклад, у виданні «Інноваційні та традиційні підходи до методичної діяльності в публічних бібліотеках» (Дніпропетровської ОУНБ, 2008; аналізуються проведені бібліотечні заходи за останні 5 років: тренінги, семінари, конференції, соціологічні дослідження, презентуються кращі методичні видання, підготовлені бібліотеками Дніпропетровщини.

Приклади досвіду роботи районних та міських публічних бібліотек Закарпаття, що заслуговують на увагу, зібрано в інформаційних бюлетенях «У нас в бібліотеках» (випуски 2007 та 2008 років), підготовлених Закарпатською ОУНБ за матеріалами річних звітів книгозбірень.

На сайті Луганської ОУНБ ім. О. М. Горького діє віртуальний кабінет бібліотекознавства «Методична скринька». Там є корисні поради, рекомендації та матеріали на допомогу бібліотекарям у практичній роботі.

Харківська ОУНБ розмістила на сайті тематико-бібліографічні списки «Бібліотечна тема на сторінках періодичних видань», починаючи з 2002 року; Чернігівська ОУНБ ім. В. Г. Короленка в розділі «Бібліотечному фахівцю» – блок під назвою «Бібліотечні теми в періодичних виданнях».

Набувають розвитку веб-ресурси бібліотечних мереж, створюються сайти ЦРБ і навіть сільських книгозбірень. На сайтах ЦРБ є розділи для бібліотечних фахівців: Долинської ЦРБ Івано-Франківської області – «Портфель бібліотеки»; Дубенської ЦРБ – «Бібліотечному фахівцю» та Тульчинської ЦРБ – «Бібліотекарям» Вінницької області; Виноградівської ЦРБ Закарпатської області – «На допомогу бібліотекарю»; Новоархангельської ЦРБ Кіровоградської області – «Сторінка бібліотекаря»; Млинівської ЦРБ – «Фахівцю», Сарненської ЦРБ – «На допомогу бібліотекарю» Рівненської області; Сторожинецької ЦРБ Чернівецької області – «Методичний модуль».

У липні 2005 року Кіровоградська ОУНБ ім. Д. І. Чижевського започаткувала новий проект – створення веб-сайтів для районних бібліотек. Відкрито інформаційні сторінки 22 бібліотек. Деякі з них мають розділ методичного спрямування: Бобринецька ЦРБ – «Бібліотечному фахівцю»; Голованівська ЦРБ – «Методична скринька»; Кіровоградська МЦБС – «Бібліотекарю»; Кіровоградська ЦРБ – «Бібліотекарю»; Олександрівська ЦРБ – «Методична скринька»; Петрівська ЦРБ – «Сторінка методиста».

Зібрання публікацій чи виступів сільських бібліотекарів не часто зустрічаються серед професійних видань. Як приклад наводиться збірник «Сільські бібліотеки Миколаївщини: ідеї, пошук, майстерність», збірка інформаційних матеріалів до XII обласного зльоту бібліотекарів села «Бібліотеки Олександрівського району» (2009, Донецька обл.). На сайті Миколаївської ОУНБ ім. О. Гмирьова можна ознайомитися із серією

методичних видань «Бібліотечна практика: різноманітність і дієвість», що є зібранням виступів фахівців під час щорічних засідань Ради директорів ЦБС Миколаївської області.

У масиві методичних матеріалів значну практичну цінність мають публікації, котрі містять поради та рекомендації з проведення різноманітних масових заходів та бібліотечних акцій щодо популяризації літератури, залучення читачів до різних форм міжособистісного спілкування в бібліотеці, відзначення державних свят та історичних подій, ювілеїв видатних особистостей.

На більшості сайтів не можна знайти відповіді чи користуються попитом видання та інформація, розміщені на сайтах. А, наприклад, сайт Рівненської ДОБ надає інформацію щодо кількості переглядів кожного представленого методичного матеріалу і кількості завантажень окремих видань бібліотеки.

У професійному бібліотечному середовищі належним чином не обговорюється актуальність видавничої діяльності бібліотек, тому варто відзначити ініціативу Вінницької ОУНБ ім. К. А. Тімірязєва, що в 2010 році оголосила обласний конкурс на краще видання. Він має на меті проаналізувати видавничу продукцію книгозбірень Вінниччини: від бібліографічних покажчиків до рекламно-інформаційних видань.

Підвищення кваліфікації бібліотечних фахівців є одним із напрямів методичного забезпечення бібліотечної діяльності.

Підвищення кваліфікації має охоплювати як працівників головної бібліотеки, так і книгозбірень мережі. Відповідні розділи започатковано на сайтах Донецької ОУНБ ім. Н. К. Крупської – «Підвищення кваліфікації», Луганської ОУНБ ім. О. М. Горького – «Безперервна бібліотечна освіта», Запорізької ОУНБ ім. О. М. Горького – «Фахова освіта». Але ці сторінки ще необхідно наповнювати інформацією.

Для надання допомоги в організації та проведенні заходів щодо підвищення кваліфікації бібліотекарів на сайтах деяких бібліотек розміщуються методичні видання: методичні поради Черкаської ОУНБ ім. Т. Шевченка «Професійна компетентність бібліотекаря – запорука ефективного функціонування бібліотеки»; методичний посібник Івано-Франківської ОУНБ ім. І. Я. Франка «Інтерактивні форми підвищення кваліфікації бібліотечного персоналу»; методичний посібник «Імідж сучасної бібліотеки: нові підходи» пропонує ігрову форму навчання бібліотечного персоналу – тренінг із елементами конкурсу з практики роботи Тисменицької ЦРБ.

Автор статті підкреслює ряд недоліків, що притаманні деяким веб-сайтам, а також дає поради працюючим над поповненням методичного контенту бібліотечних сайтів. Фахівці мають враховувати, що структура розділів сайту може різнитися за наповненням, назвами підрозділів та сторінок, але контент повинен відображати основні напрями методичної роботи бібліотеки: надання методичної та консультативної допомоги, аналіз

діяльності бібліотек свого регіону, інформаційну функцію, організацію підвищення кваліфікації.

Принцип орієнтації на користувача – головний у бібліотечному обслуговуванні та є базовим і при створенні сайтів. Методисти мають враховувати специфічні для свого регіону чинники, що впливають на діяльність бібліотек мережі, знати проблеми, з якими стикаються бібліотечні працівники, бачити шляхи їхнього вирішення.

Аналіз методичних сторінок сайтів регіональних бібліотек України свідчить, що методичні служби за останні роки навчилися бути мобільними і вчасно реагувати на зміни, що відбуваються в суспільстві загалом, і в бібліотечній сфері зокрема. Змінюються зміст, форми та методи роботи, що сьогодні спрямована на вироблення загальної стратегії розвитку бібліотечної галузі, кумуляцію та ретрансляцію кращого досвіду, розроблення і впровадження інноваційних процесів та технологій, організацію безперервної освіти бібліотечних кадрів.

Бібліотечна планета. – 2010. - № 4. – С. 12-16.

Сайт методического отдела: новые подходы к решению давних проблем

Мария Далецкая

Сайту методичного відділу ЦМДБ ім. А.П. Гайдара Москви півтора року. Автор статті ділиться, чим конкретно корисний сайт методичного відділу у професійних комунікаціях. Одна із функцій сайту методичного відділу бібліотеки - інформаційно-комунікативна. Створюючи сайт, методисти прагнули налагодити обмін інформацією між зацікавленими користувачами. Він дозволяє швидко зв'язатися з кимось із методистів, отримати потрібну інформацію, завантажити методичні матеріали, познайомитися з відео версіями семінарів, дізнатися, що цікавого в рамках певної методичної теми відбувається в бібліотеках міста, дізнатися про проекти та особливості роботи. Кожен методист відділу має можливість придумати і облаштувати власну рубрику на сайті, вести її згідно своїх потреб. Комунікативні можливості сайту також проявилися дуже швидко. Методисти вважають, що спілкування важливе не тільки з колегами, а й з кожним, кому необхідна їх інформація.

Маючи можливість збирати цікавих людей, влаштовувати лекції, семінари та круглі столи із залученням письменників і художників, діячів, які впливають на розвиток дитячої літератури, методисти намагаються якомога повніше зберегти і задокументувати заходи. Розуміючи унікальність виступів багатьох гостей бібліотеки, унікальність того досвіду, яким вони готові поділитися, методисти знайомлять з ними користувачів: колег, читачів, батьків, педагогів. У методичному відділі склалася традиція: готувати звіти про всі заходи по підвищенню кваліфікації, а також про інші зустрічі, доповнюючи тексти відеозаписами виступів. Крім цього, відвідувачі сайту отримують можливість ознайомитися з повнотекстовими документами -

посібниками та розробками у методичній та бібліотечній роботі. Це або розробки співробітників методичного відділу або матеріали співробітників інших бібліотек, що публікуються за згодою авторів.

Будучи віртуальним дзеркалом відділу, сайт сприяє реалізації навчальної функції методичної діяльності. За допомогою сайту бібліотеки розширюють межі спілкування. Робота з сайтом дозволила по-іншому поглянути і на загальнокультурні аспекти роботи відділу. Крім професійної інформації, співробітники іноді діляться сюжетами з повсякденного життя методиста, намагаючись це робити по можливості з гумором. Це дозволяє розширити уявлення бібліотекарів про зміст і прийоми методичної роботи.

Останніми роками бібліотеки почали спростовувати стереотипний образ бібліотекаря, але це стосується головним чином відділів обслуговування, читальних залів бібліотек. Про методичну роботу користувачам бібліотеки не відомо нічого. Одне із своїх завдань методисти бачать у створенні привабливого образу методичної роботи, відхід від шаблонного сприйняття її колегами.

Чому сайт, а не блог? Передусім, це те, що блог, навіть корпоративний, передбачає більшу індивідуальність, суб'єктивність, у той час як грамотно організований сайт – це колективна масштабна творчість. Сайт дозволяє використовувати більший простір для фізичного розміщення матеріалів. Сайт користується неабияким попитом, має багато переглядів представниками різних вікових груп. Методисти також розробляють і втілюють невеличкі проекти на сторінках сайту. Ще один фактор впливу сайту на колективну свідомість відділу – рубрика «Методист читаючий». Також сайт полегшує технічні сторони професійного спілкування у методичному середовищі. Кількість роздрукованих екземплярів методичних матеріалів зменшилася за рахунок того, що вони виставлялися на сайті у відкритому доступі.

За словами одного з відомих методистів Москви, «сайт відкрив друге дихання в сформованому організмі методичного відділу (досвідченого, стабільного, творчого, але доволі консервативного)».

Библиотечное дьло. - 2012. - №22. - С. 38-40.

Почему Брайль уходит в прошлое?

Саруханова Е.А.

У контексті статті про спеціалізоване бібліотечне обслуговування Білгородською державною спеціальною бібліотекою для сліпих йдеться також про її методичну діяльність. Бібліотека є регіональним координаційним центром по роботі з інвалідами. За шість останніх років вони домоглися наступного:

- у кожній з 24 ЦБС є особи, відповідальні за роботу з інвалідами (без доплати);

- ведеться повний облік бібліотечного обслуговування цієї категорії користувачів;
- організовані пункти видачі літератури;
- організовано стаціонарне і внестаціонарне обслуговування, у тому числі охоплені всі Будинки дитини, будинки престарілих та інвалідів, лікарні;
- розроблені цільові довгострокові програми цієї спрямованості;
- систематично проводяться заходи та акції для інвалідів та про інвалідів;
- створюються корпоративні ресурси (повнотекстові бази даних, тематичні збірки, в тому числі адаптовані журнали «Поговоримо про найголовніше», сайт «Джерело ти моє, Батьківщина...», багатоформатні видання, наприклад, «Путівник по туристичних маршрутах Білгородської області»).

Принцип у роботі з публічними бібліотеками - ділитися всім, що знаємо і вміємо. У проведенні семінарів та конференцій використовуємо метод донесення інформації до кожного бібліотекаря публічної бібліотеки (таких 647), проведення обласних конкурсів, профмайстерень, курсів, семінарів, конференцій, залучаючи якомога більше число фахівців різних галузей для забезпечення якості життя інвалідів Белгородської області.

Тематика методичних заходів останніх років: формування у населення культури здорового способу життя; методи і форми арт-терапевтичної діяльності у бібліотечній практиці; туротерапія в бібліотеці, в тому числі для користувачів, які мають обмеження життєдіяльності; позитивне мислення і т.д. Для нових співробітників органіуються індивідуальні стажування та курси підвищення кваліфікації.

Библиотечное дьло. - 2012. - №8. - С.16-19.

Образование не знает границ : Город-село: взаимодействие в контексте времени

Кулаченко В.

Працівники централізованої бібліотечної системи м. Тамбова (Росія) вирішили взяти шефство над однією із сільських ЦБС. Насамперед, вони надали підтримку сільським колегам у підвищенні їх кваліфікації. На базі ЦБС було створено методичний тренінг-центр для навчання і перепідготовки кадрів бібліотек. Використовуючи накопичений досвід створено проект «Місто – селу», що ввійшов у число переможців Всеросійського відкритого конкурсу «Професійне навчання сільських бібліотекарів» і отримав грант у 5 тис. доларів. На отримані кошти автоматизували методичну службу двох бібліотечних систем, що дозволило створити необхідні бази даних: ділові дос'є, банк нових ідей, базу методичного моніторингу.

Реалізація багаторівневої програми підвищення кваліфікації «Професіонал» стала основним напрямком допомоги бібліотекарям, які не мали фахової освіти бібліотекарів. Було відкрито бібліоклас «Розуміння професії». Поряд із провідними спеціалістами ЦБС у його роботі беруть участь викладачі Інституту культури і мистецтва Тамбовського державного університету імені Г.Р.Державіна, а також працівники обласних бібліотек. Були використані такі форми навчання: виробниче навчання, тренінг-семінар, ділова гра, методична панорама, лекція.

У Школі творчості «Талант» розвивають свої здібності колеги, які бачать запоруку успіху своєї праці у творчому пошуку і прагнуть до удосконалення.

Найбільш ефективною формою підвищення кваліфікації є безпосередній обмін досвідом «Вчимося у колег».

Мерія Тамбова, яка активно займається видавничою діяльністю, передає в дарунок бібліотекам «Бібліотечки» виданої в місті краєзнавчої літератури.

За підсумками реалізації проекту планується проведення обласного «круглого столу» з метою отримання оцінки своєї роботи і координації подальших дій у цьому напрямку, створення на базі ЦБС зонального тренінг-центру для навчання бібліотекарів п'яти сусідніх районів. А також методисти сподіваються й на інші результати своєї роботи:

- зростання професіоналізму сільських бібліотекарів;
- реорганізація і модернізація сільських бібліотек, підвищення їх авторитету в очах місцевих співтовариств;
- зміцнення корпоративного співробітництва міських і сільських бібліотек;
- створення оптимальної моделі підвищення професійної кваліфікації сільських бібліотекарів і тиражування отриманого досвіду в роботі з іншими районами області і найближчими регіонами;
- підвищення суспільного статусу і значимості міських бібліотек як соціокультурних інституцій та організаційно-методичних центрів.

Библиополе. – 2004. - №1. – С. 2-5.

Традиции и инновации методической деятельности библиотек

Працівники централізованої бібліотечної системи м. Тамбова (Росія) вирішили взяти шефство над однією із сільських ЦБС. Насамперед вони надали підтримку сільським колегам у підвищенні їхньої кваліфікації. На базі ЦБС було створено методичний тренінг-центр для навчання і перепідготовки кадрів бібліотек. Використовуючи накопичений досвід створено проект «Місто – селу», що ввійшов у число переможців Всеросійського відкритого конкурсу «Професійне навчання сільських бібліотекарів» і отримав грант у 5 тис. доларів. На отримані кошти автоматизували методичну службу двох бібліотечних систем, що дозволило створити необхідні бази даних: ділові дос'є, банк нових ідей, базу методичного моніторингу.

Реалізація багаторівневої програми підвищення кваліфікації “Професіонал” стала основним напрямком допомоги бібліотекарям, які не мали фахової освіти бібліотекарів. Було відкрито бібліоклас «Зрозуміння професії». Поряд із провідними спеціалістами ЦБС у його роботі беруть участь викладачі Інституту культури і мистецтва Тамбовського державного університету імені Г.Р.Державіна, а також працівники обласних бібліотек. Були використані такі форми навчання:

виробниче навчання, тренінг-семінар, ділова гра, методична панорама, лекція.

У Школі творчості “Талант” розвивають свої здібності колеги, які бачать запоруку успіху своєї праці у творчому пошуку і прагнуть до удосконалення.

Найбільш ефективною формою підвищення кваліфікації є безпосередній обмін досвідом «Вчимося у колег».

Мерія Тамбова, що активно займається видавничою діяльністю передає в дарунок бібліотекам Сосновки “Бібліотечки”, виданої в місті краєзнавчої літератури.

За підсумками реалізації проекту планується проведення обласного “круглого столу” з метою одержання оцінки своєї роботи і координації подальших дій у цьому напрямку, створення вже на базі Сосновської ЦБС зонального тренінг-центру для навчання бібліотекарів п’яти сусідніх районів. А також методисти сподіваються на одержання й інших результатів своєї роботи:

- зростання професіоналізму сільських бібліотекарів;
- реорганізація і модернізація сільських бібліотек, підвищення їхнього авторитету в очах місцевих співтовариств;
- зміцнення корпоративного співробітництва міських і сільських бібліотек;
- створення оптимальної моделі підвищення професійної кваліфікації сільських бібліотекарів і тиражування отриманого досвіду в роботі з іншими районами області і найближчими регіонами;
- підвищення суспільного статусу і значимості міських бібліотек як соціокультурних інститутів і організаційно-методичних центрів.

Режим доступу : <http://www.lib.kherson.ua/kalejd2-4.htm>

Методична діяльність в ракурсі сьогодення: досвід роботи

Основна суть методичної роботи сьогодні полягає в управлінні змінами. Сьогодення вимагає від бібліотекарів високого професіоналізму, компетентності, оволодіння та готовності до оновлення знань в галузі інформаційних технологій, професійної освіти. Тож лише завдяки диференційовано розробленій системі безперервної освіти можуть бути підготовлені професіонали, які відповідають сучасним вимогам.

Саме з цією метою працівники організаційно-методичного відділу Олександрійської ЦРБ ім. Д.І. Чижевського розробили програму

безперервного навчання бібліотечних працівників з урахуванням рівня їх підготовленості та необхідності, викликані виробничими потребами.

Підвищення кваліфікації бібліотечних працівників Олександрійського району здійснюється усіма відділами ЦРБ ім. Д.І.Чижевського з урахуванням специфіки їх діяльності. Але основна робота проводиться організаційно-методичним відділом, де до уваги бібліотекарів організована постійно діюча виставка фахових документів «Територія професіонала», сформовані тематичні папки актуальних матеріалів «Допоможемо стати професіоналом», «Рекламно - іміджева діяльність», «Вчимося писати проект», «Інноваційні бібліотечні послуги» та ін.

Ефективною комплексною формою підвищення компетентності є семінари-практикуми, під час яких бібліотечні працівники отримують теоретичні знання і методичні поради з практичним ознайомленням. На семінар - тренінг «Взаємодія бібліотек і ЗМІ» було запрошено представників місцевих засобів масової інформації. Під час години спілкування кореспондент дала раду як сформуванню пакету матеріалів для публікації в часописі, оформлення та тематика дописів. Учасники взяли участь у показовому заході «Пані газета та його величність журнал». В ході семінару-практикуму «Бібліотечна діяльність: оновлення та трансформація роботи» обговорювались питання: «Сучасна сільська бібліотека в умовах інтенсивного розвитку інформаційних технологій», «Трансформація соціальної місії бібліотеки», «Сучасний читач і бібліотека». Бібліотекарі висловлювали бачення розвитку своєї бібліотеки під час професійної години-спілкування «Новий погляд на нову бібліотеку».

Особливою популярністю користуються серед бібліотечних працівників району майстер-клас. Цього року він був присвячений роботі з фондами «Стратегія формування бібліотечних фондів у сучасних умовах», де висвітлювались питання: «Проблеми формування бібліотечних фондів: аналіз стану та перспективи розвитку», «Формування дитячого фонду сільської бібліотеки», «Списання бібліотечного фонду як фактор актуалізації книжкових зібрань», ділились досвідом щодо нових підходів в організації відкритого доступу до бібліотечних фондів як засобу оптимізації його використання та створення інформаційного простору в бібліотеках.

Популярністю користуються активні форми навчання: «День професійного спілкування», «Досвід. Креатив. Майстерність», ділові ігри «Що може бібліотекар», засідання за круглим столом «Від знань - до майстерності», проблемні навчання «Навігація в бібліотечних Інтернет-ресурсах», «Шляхи професійного вдосконалення».

Практикується проведення навчань на базі окремих бібліотек, що сприяє актуалізації знань і обміну досвідом. Змістовною була програма творчої лабораторії «Українська книга сьогодні», насичена інноваційними підходами до популяризації української художньої літератури.

Відповідно до тематики заходів з підвищення фахового рівня працівниками відділу готуються консультації, методичні поради, методичні рекомендації «Бібліотека в системі соціальних інформаційних комунікацій»,

«Сучасні форми і методи роботи з користувачами», «Бібліотека – середовище розвитку і впливу на читацькі вподобання користувачів», «Духовний світ та читацькі запити сучасної молоді», «Форми просування книги та читання», «Проектна діяльність сільської бібліотеки». Розробляються та розповсюджуються інформаційно-методичні матеріали «Із сторінок календаря: свята, традиції», буклети «Панорама бібліотечного рейтингу», «Що читають бібліотекарі?», інформаційний бюлетень «Бібліоорієнтир», методична сигнальна інформація «В нотатник бібліотекаря».

Працівниками відділу вивчається та узагальнюється цікавий досвід роботи бібліотек району «Бібліоорієнтир», «Кроки до читацької прихильності», «Бібліотека дитячих мрій», «Чудовий світ казки», «Як книга прийшла до нас». Повні тексти видань розміщуються на сайті <http://sites.google.com/site/olxlib/>

Ефективна практична допомога - виїзди на місця. Інформаційний простір методичної служби забезпечує інформаційну підтримку бібліотечного фахівця і створює сприятливі умови для формування його інформаційної компетентності та інформаційної культури.

Знання, отримані бібліотечними працівниками на методичних заходах, сприяють удосконаленню роботи з користувачами і поліпшенню якості послуг, що надаються, впровадженню сучасних інформаційних технологій у бібліотечні процеси, підвищенню суспільного статусу бібліотек у громаді.

Режим доступу : <https://sites.google.com/site/olxlib/metodicna-storinka/metodicna-dialnist-v-rakursi-sogodenna-dosvid-roboti>

Список використаних джерел

1. Баширова, В. Из чего состоит обучающий модуль / Вера Баширова // Библиотека. – 2013. - № 4. – С. 18-20.
2. Білик, О. Відображення методичної діяльності публічних бібліотек в українському сегменті Інтернету / О. Білик // Бібліотечна планета. – 2010. - № 4. – С. 12-16.
3. Далецкая, М. Э. Сайт методического отдела: новые подходы к решению давних проблем / Мария Далецкая // Библиотечное дьло. - 2012. - № 22. - С. 38-40.
4. Димарчук, З. Основні напрями методичної діяльності Попільнянської ЦРБ // Бібліотечна планета. - 2012. - № 3. - С. 30-32.
5. Кулаченко, В. Образование не знает границ : Город-село: взаимодействие в контексте времени / В. Кулаченко // Библиополе. – 2004. - №1. – С. 2-5.

6. Лавриненко, В. От замысла к воплощению: деятельность центра по развитию специалистов / Валентина Лавриненко // Библиотека – 2012. - № 5. – С. 71-72.
7. Плохотник, Т. Единство трёх «К»: компетентность, креативность, контактность / Татьяна Плохотник // Библиотека. - 2012. - № 6. – С.73-77.
8. Романюк, О. Блог методиста як інструмент для професійного розвитку бібліотекарів та впровадження бібліотечних інновацій / О. Романюк // Бібліотечна планета. – 2012. - № 2. – С. 18-20.
9. Саруханова, Е. А. Почему Брайль уходит в прошлое? : политика специализированного библиотечного обслуживания в регионе / Е. А. Саруханова // Библиотечное дьло. - 2012. - №8. - С. 16-19.
10. Методична діяльність в ракурсі сьогодення: досвід роботи [Електронний ресурс] // Олександрійська центральна районна бібліотека ім. Д. І. Чижевського : [сайт]. – Режим доступу: <https://sites.google.com/site/olxlib/metodicna-storinka/metodicna-dialnist-v-rakursi-sogodenna-dosvid-roboti> (25.04.2014). - Назва з екрану.
11. Традиції та інновації методичної діяльності бібліотек [Електронний ресурс] // Херсонська обласна універсальна наукова бібліотека ім. Олесея Гончара : [сайт]. – Режим доступу: <http://www.lib.kherson.ua/kalejd2-4.htm> (25.04.2014). - Назва з екрану.